

Motion till riksdagen 2008/09:C420

av **Tina Ehn (mp)**

Försäljning av levande djur

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att regeringen ser över köplagen och konsumentköplagen så att regler för försäljning av levande djur skiljs från regler för försäljning av andra varor.

En levande landsbygd viktigt

Att landsbygden ska leva är alla överens om. Att hästen utgör ett komplement till andra lantbruksdjur är nog även det alla överens om. Därför har det satsats på hästföretagandet från statsmakterna och många kommuner försöker hänga på hästtrends och kalla sig hästkommun. Mindre gårdar annonseras ofta ut som hästgårdar och säljs antingen till entusiaster, som har hästar som hobby, eller till människor som på ett eller annat sätt försöker leva på sina hästar. Man vill att företagen med anknytning till häst ska bli fler. Det kan röra sig om företag som erbjuder turridding, företag som producerar foder, företag som utbildar hästar eller företag som säljer hästar genom egen avel. Det är om det senare – försäljning av hästar – som denna motion handlar.

Häst – en vara?

Att sälja levande djur är inte som att sälja andra varor. Det levande är föränderligt på ett helt annat sätt än en pryl. ”Tillverkningen” tar tid och ”produkten” påverkas högst påtagligt av köparen. De lagar som finns är skrivna för varor, ofta massproducerade, där fel kan avhjälpas och en ny likadan vara kan lämnas i utbyte. Så är inte fallet med levande djur.

Fel! Okänt namn på

Trots detta är det samma lagar och regler som gäller för djur som för döda ting. Och det är till och mer komplicerat än så – om jag som näringsidkare säljer till en privatperson gäller konsumentköplagen, men om jag säljer till en annan näringsidkare gäller köplagen. Och reglerna är högst påtagligt olika. Samma vara – olika regler. Om en privatperson säljer en häst gäller köplagen. Det är bara då en näringsidkare säljer till en privatperson, som konsumentköplagen gäller. Det här är ett skäl att många, som bedriver avel, är så angelägna om att ha avelsverksamheten som hobby, även om man har turridding eller hästutbildning i företag. Man fasar för konsumentköplagen.

Vad skiljer lagarna åt?

Köplagen är dispositiv, det vill säga den kan till alla delar förhandlas bort. Jag kan i ett kontrakt/avtal sälja med förbehåll eller i befintligt skick. Konsumentköplagen däremot är minimitvingande, vilket innebär att ett kontrakt/avtal aldrig kan ge köparen sämre villkor än vad lagen ger. Men den största skillnaden handlar om hävande av köpet vid så kallade dolda fel.

I Konsumentköplagen sägs:

20 § Frågan om varan är felaktig skall bedömas med hänsyn till dess beskaffenhet när den överlämnades. Säljaren svarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt, även om felet visar sig senare.

20 a § Ett fel som visar sig inom sex månader efter det att varan avlämnades skall anses ha funnits vid avlämnandet, om inte annat visas eller detta är oförenligt med varans beskaffenhet.

23 § 3 Reklamerar köparen inte inom tre år från det att han har tagit emot varan, förlorar han rätten att åberopa felet, om inte annat följer av en garanti eller liknande utfästelser.

I konsumentköplagen ligger bevisbördan under första halvåret helt på säljaren, som måste kunna visa att felet inte förelåg, då hästen såldes. Men säljaren kan tvingas svara för fel, som det inte gick att upptäcka vid tiden för försäljningen i upp till tre år efter köpetillfället. Det här kallas dolda fel. Bevisbördan ligger även på köparen och en tvist får avgöras i domstol.

I Köplagen sägs:

21 § Frågan om varan är felaktig skall bedömas med hänsyn till dess beskaffenhet när risken för varan går över på köparen. Säljaren svarar för fel som har funnits vid denna tidpunkt även om felet visar sig först senare.

32 § 2 stycket. Reklamerar köparen inte inom två år från det att han tagit emot varan, förlorar han rätten att åberopa felet, om inte annat följer av en garanti eller liknande utfästelse.

Någon regel om sex månader som i konsumentköplagen finns inte. För dolda fel ansvarar säljaren upp till två år.

Idag säljs alla hästar, om säljaren är det minsta seriös, med ett veterinärintyg, där en veterinär besiktigat hästen, lyssnat på hjärta/lungor och gjort böjprov på benen för att utreda eventuella svagheter/hältor. Man har gått igenom hästen från topp till tå med andra ord. Gårdsbesiktningen har i rättsfall visat sig inte räcka. Inte ens röntgen av ben, rygg m.m. hittar alla fel.

Fel! Okänt namn på

Om felet bedöms ha funnits vid försäljningen hävs köpet. I dessa fall kan köparen dessutom begära ersättning från säljaren för utlägg under de tre åren, om hästen bedömts inte kunnat användas till det den var avsedd till. Det kan röra sig om kostnader för inackordering, foder, hovslageri, veterinärvård m.m. och bli oerhört kostsamt för säljaren. Här är skillnader mot andra varor mycket stor. En vara har aldrig omkostnader som en levande varelse i omvårdnad m.m. Till detta kommer utlägg för det juridiska, även motpartens kostnader.

Orimliga krav på säljaren

Konsumentköplagen ger en näringsidkare en orimlig ansvarsbörda. I ett hästföretag är marginalerna ofta små och vem vågar sälja en häst och investera vidare om jag vet att köpet kan hävas inom tre år. Det hinner hända mycket med en häst på grund av nya ägare redan efter sex månader, för att inte tala om flera år! Som säljare har man inte kunnat påverka hur hästen ridits eller hanterats. Det ökande antalet tvister visar att många konsumenter är medvetna om styrkan i konsumentköplagen och utnyttjar den, om man av olika skäl inte är nöjd med hästen. Det handlar ofta om stora pengar och mycket känslor.

Lagen gäller dessutom lika för alla näringsidkare, trots att skillnaderna kan vara mycket stora. En kanske vill satsa på kvalitet och bara ha ett fåtal fina ston, föda upp unghästar och sälja dem vid tre fyra års ålder precis inridna, kanske för mer än 100 000 kronor styck. En annan kanske importerar och säljer 50 hästar per år och har en helt annan ekonomi och möjlighet. Den lilla seriösa hästuppfödaren riskerar att tvingas in i en "svart" verksamhet. Man vågar helt enkelt inte utsättas för konsumentköplagen. Som näringsidkare känner man sig inte bara chanslös, utan även rättslös.

Djur är inte varor

Att i lagens mening jämställa djur med andra varor får orimliga konsekvenser. Om regeringen menar allvar med att hästföretagen ska blomstra måste detta ändras. Att kunna återlämna en häst efter så lång tid som tre år är inte skäligen. För mycket kan ha hänt och som näringsidkare står man en oproportionerlig risk.

Det finns naturligtvis oseriösa hästhandlare, vilket innebär att det måste finnas ett skydd för köpare av häst. Det är fullt rimligt och nödvändigt. Men skillnaden mellan reglerna då näringsidkare säljer till privatperson och alla andra fall är för stor. Risken att vara näringsidkare blir orimlig. Dessutom är det inte rimligt att samma regler ska gälla för näringsidkare, som säljer få hästar och näringsidkare med betydligt större verksamhet. Man kanske ska låta köplagen gälla för näringsidkare, som säljer färre än fem hästar per år? Idag finns en betydande svart sektor inom hästförsäljningen och konsument-

Fel! Okänt namn på

köplagen gör inte att fler vill vara "vita". Det är för stora risker med att lyda under konsumentköplagen.

Jag anser att försäljning av hästar och andra djur inte kan jämföras med försäljning av varor, döda ting. Dessutom är skillnaderna i köplagen och konsumentköplagen för stora och inte anpassade till levande djur. Försäljning av djur måste regleras separat i lagstiftningen.

Stockholm den 6 oktober 2008

Tina Ehn (mp)